

Pol ndê bapia têtj lau Pilipai-nga

Yom whê bapia dindec sa-nga

Pol gic lau naŋ sêmbo malac Pilipai kêsi ma hoc ɲawaê ɲayham asê têtj ɲac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tiŋambu iŋ ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma têtj ndoc dinaŋ iŋ to bapia dindec têtj lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai iŋ malac tiwaê, ma lau Rom-nga daêsam sêndöc dinaŋ tu sênem gôliŋ gameŋ Masedonia-nga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têtj ndoc Pol bu hoc ɲawaê ɲayham asê yêc malac Pilipai, naŋ iŋ gauc gêm bu tap lau naŋ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ɲamakê. Tu dinaŋ-nga lau ɲatô gauc gêm bu mboe lau Israel-nga si lôm wê-nga daŋ kalhac malac Pilipai têtj têm dinaŋ dom, bu Pol sôc lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac hoŋ tu bu nem mêtê-nga.

Pol to bapia dindec tu bu têtj iŋ ndê atac ɲayham ɲahu asê, ma bu nem daŋge lau Pilipai tu gêtj naŋ sêkêŋ têtj iŋ tu sênem iŋ sa-nga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêtj naŋ mbo-nga, naŋ sa têtj ɲac, ma gic miŋ pi iŋ ndê gweleŋ. Iŋ kac lau Pilipai bu sêlhac ɲaŋga, ma gêtj ɲayham me sac bocke bu hóc asê ɲac, naŋ sêmbo ti atac ɲayham ɲapaŋ. Ma iŋ kêtj puc ɲac pi kêdôhônŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

1 ¹Pol lu Timoti, naŋ am akiŋ Yisu Kilisi, ato bapia dindec têtj mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têtj gôlôwac dabuŋ si ɲagôlôn, ma têtj lau naŋ sem akiŋ gôlôwac dabuŋ, ma têtj Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. ²Mwasinŋ ti yom malô akêŋ yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Pol teŋ mbec ti gêm daŋge Anötö

³Têm hoŋ naŋ aô gauc gêm mac, naŋ gam daŋge aneŋ Anötö tu mac-nga. ⁴Tôm bêc hoŋ aô gateŋ mbec têtj Anötö tu mac hoŋ-nga, ma gakôm ti atac ɲayham atu. ⁵ɲahu bu têtj têm mac akêŋ whiŋ tiwakuc e meŋ têtj kwahic dec, naŋ mac apuc aneŋ gweleŋ ɲawaê ɲayham-nga dôŋ ɲapaŋ. ⁶Ma aô gakêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ gic hu iŋ ndê gweleŋ ɲayham yêc mac

nem ñalôm, nañ oc ndic dabiñ gwelenj dau ma puc mac dôñ e Yisu Kilisi mbu meñ. ⁷Aö gakôc gauc bocdinañ pi mac hoñ gac ñawaê, ñahu bu aö tac whiñ mac ma gauc gêm mac ñapañ. Mac awêkaiñ Anötö ndê mwasiñ awhiñ aö, ma alhac awhiñ aö ñapañ. Mac alhac awhiñ aö têtj têtj nañ aö gandöc gapocwalô, ma têtj têtj nañ galhac tu wapuc ñawaê ñayham dôñ ma wawhê sa bu yom ñandô-ñga, nañ bocdinañ. ⁸Ma aö wasôm yom ñandô yêc Anötö añgô-ñga, bu aö atac whiñ mac ndu andô, tôm Yisu Kilisi dau tac whiñ ti tawalô mac.

⁹Ma aö gateñ mbec bu Anötö kôm mac nem gauc añyalê iñ-ñga ti añyalê lêñ ñayham ma sac-ñga êñsôwec tiatu. Ma gauc dinañ oc puc mac nem mêtê atac whiñ-ñga dôñ e êñsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁰Ma bocdinañ mac oc atôm bu añsahê gêtj hoñ ma añyalê sac ma ñayham. Asap ñayham dôñ ñapañ ma bocdinañ têtj Kilisi ndê bêc mbu meñ-ñga, nañ mac oc atôm bu alhac iñ añgô-ñga ti nem ñalôm ñawasi ma nem giso mbasi. ¹¹Ma ñalêñ dinañ dec mêtê gitêñ oc ti mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi ña-ñandô. Ma mac nem lêñ gitêñ dinañ oc po Anötö ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpij iñ tu mac-ñga.

Pol ndê ñahu mbo tali-ñga yêc Kilisi

¹²O asidôwai, aö atac whiñ bu mac añyalê ñapep bu ñawapac nañ hóc asê aö, nañ kalhac ñawaê ñayham ahuc dom, magoc gêm gwelenj ñawaê ñayham-ñga sa. ¹³Bu lau hoñ nañ sêmbo Sisa ndê andu kiñ-ñga, ma lau hoñ yêc malac atu dindêc, nañ sêñyalê bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-ñga. ¹⁴Ma aö neñ gandöc gapocwalô puc asidôwai sêkêñ whiñ Pômdau-ñga daêsam dôñ bu sêlhac ñañga ma sêhoc Anötö ndê yom asê ti atac pa su, hóc gêlêc ñamata-ñga lê su. ¹⁵Asidôwai ñatô sêkôc gauc ñayham pi aö ma tu dinañ-ñga dec sêhoc Kilisi ndê ñawaê asê. Ma ñatô sêhoc ñawaê ñayham asê bu ñac sem lêmuñ aö ma sêkôm tu bu sêhóc gêlêc aö-ñga. ¹⁶⁻¹⁷Ñac si ñahu sem Kilisi ñawaê sa-ñga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-ñga ma tu sêkêñ ñawapac atu têtj aö, pi sac aneñ ñawapac gapocwalô-ñga ñahô. Magoc asidôwai ñayham sêlhac sêwhiñ aö, ñahu bu ñac atac whiñ aö, ma sêñyalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneñ gwelenj wapuc ñawaê ñayham dôñ-ñga. ¹⁸Aö wasôm sake? Ñac si ñahu sêkôm gwelenj-ñga bu ñayham me sac, nañ gêtj atu dom. Tigeñ aö galic gêtj atu dañ, nañ bocdec bu, Kilisi ndê ñawaê tiapa, ma gêtj dau kôm aö atac ñayham atu. Ma aö wambo ti atac ñayham ñapañ, ¹⁹ñahu bu aö kayalê tidôn bu Yisu Kilisi ndê ñalau, ma mbec nañ mac atêñ, nañ lu-lu oc sênem aö sa yêc ñawapac gapocwalô-ñga. ²⁰Aö tac whiñ ma gakêñ batan bu aö oc mayañ tu gêtj dañ-ñga dom, magoc aö bu walhac ti neñ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aö gakôm ñapañ e meñ têtj kwahic dec. Aö bu wambo tañli me aö bu wambac ndu, magoc gêtj atu tigeñ yêc, nañ bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹Aö bu wambo tañli, dec

wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-nga enj, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiņ iņ, naņ oc êmwasiņ aö êņlêc. ²²Magoc aö bu wambo taņli, dec oc nditôm bu gwelenj naņ iņ kêņ sip aö amanj, naņ oc ņandô sa. Aö galic seņ lu dinaņ, magoc kayalê lêņ bu wasa-nga, naņ dom. ²³Seņ lu dinaņ kôm aö neņ ņalôm gi lu. Aö tac whiņ bu wahu nom dindec siņ, wandi wambo wawhiņ Kilisi. Seņ dau ņayham kêlêc. ²⁴Tigeņ aneņ ņalôm kac aö bu wanem mac sa, ma bocdinaņ aö bu wambo taņli, naņ dec oc êmwasiņ mac êņlêc. ²⁵Aö gakêņ whiņ bu aö wambo nom wawhiņ mac hoņ tu bu wapuc mac nem akêņ whiņ dôņ, e alhac ņanġa ma ti atac ņayham atu tu nem akêņ whiņ-nga. ²⁶Ma tu gêņ hoņ dinaņ-nga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êņlêc, ma atac ņayham atu tu aö wambu wameņ ma wambo wawhiņ mac tiyham-nga.

²⁷Yom atu dec wasôm têņ mac. Ayob daôm bu asa nem lêņ hoņ aņkuc lêņ gitêņ, naņ gic lau naņ sêkêņ whiņ Kilisi ndê ņawaê ņayham, naņ ņawaê. Ma bocdinaņ aö bu waloc ma walic mac tiyham, me bu wanġô ņawaê ņambwa pi mac, goc waņyalê bu mac hoņ apiņ daôm dôņ, ma ambo ti nem ņalôm tigeņ, ma alhac ņanġa tu apuc ņawaê ņayham, naņ mac akêņ whiņ, naņ dôņ. ²⁸Ma aö oc waņyalê bu mac atöc daôm tu lau naņ sêkêņ kisa mac-nga dom. Gêņ dau oc töt asê bu mac atap Anötö ndê mwasiņ nem mac si-nga sa su, ma lau naņ sêkêņ kisa mac, naņ sic waê bu Anötö seņ ņac su sêninga. ²⁹Aņġô su naņ. Anötö kêmwasiniņ mac tu Yisu Kilisi-nga. Tu dinaņ-nga dec mac akêņ whiņ Yisu, ma gêņ daņ whiņ bocdec bu, mac ahôc ņawapac tu iņ-nga whiņ. ³⁰Ħawapac kaiņ tigeņ mac alic aö gahôc muņ-nga, ma kwahic dec mac aņġô bu gahôc ņapaņ gambo, naņ kwahic dec tap mac sa su bocdinaņ.

Lau sêkêņ whiņ-nga si lêņ

2 ¹Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? Iņ ndê atac whiņ mac-nga kêgilî mac bu atac whiņ nem asidôwai, me mba? Ħalau Dabuņ kêņ mac nem ņalôm pitigeņ, me mba? Mac nem akêņ whiņ Kilisi kêgilî mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem ņac sa, me mba? ²Bu bocdinaņ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigeņ, ma ti nem ņalôm tigeņ, ma asap mêtê atac whiņ asidôwai-nga dôņ ņapaņ. Ambo bocdinaņ, dec mac oc akôm aö atac ņayham êņlêc. ³Mac lau tigeņ-tigeņ gauc nem daôm êņlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc aņġwiniņ daôm ma atoc nem asidôwai sa hôt gêlêc daôm. ⁴Akôt gauc pi lêņ anem daôm sa-nga ņapaņ dom, magoc akôt gauc pi lêņ anem asidôwai sa-nga.

Kilisi kêġwiniņ dau, ma Anötö toc iņ sa

⁵Akôt gauc kaiņ tigeņ dinaņ bu iņ kêkuc Yisu Kilisi dau ndê lêņ. ⁶Bu Kilisi iņ Anötö ņandô. Tigeņ iņ gauc gêm bu kôt ņaclai ti ņawasi atu tôm Anötö dau ndê, naņ dôņ ma mbo gitôm Anötö dau ņapaņ dom. ⁷Iņ

gêlic ñayham bu hu gêñ undambê-nga hoñ dinañ siñ, ma ti ñgac akiñ ñambwa. Iñ meñ mbo nom, ma lau nom-nga sêlic iñ gitôm ñac dau si dañ. ⁸Iñ kêgwiniñ dau ma dañga wambu têtñ Damba e tòm iñ mbac ndu. Yomandô. Iñ mbac ndu pi a gicso dau gitôm ñgac sac dañ. ⁹Tu iñ ndê lêtñ hoñ dinañ-nga dec Anötö toc iñ sa kêlêc, ma kêtñ ñaê ti waê têtñ iñ nañ hóc gêlêc ñaê ti waê hoñ su. ¹⁰Ma tu dinañ-nga añela ma ñamalac ti gêtñ hoñ nañ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom ñalôm, nañ oc sêtoc Yisu ndê ñaê sa ma sêpônñ haduc têtñ iñ. ¹¹Ma ñac hoñ oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi iñ Pômdau. Ma ñalêtñ dinañ ñac oc sêtoc Damañ Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêtñ whiñ-nga sêtôm ñawê nom-nga

¹²O aneñ lau atac whiñ-nga. Têtñ têtñ aô gambo gawhiñ mac, nañ aô galic bu mac dañam wambu Anötö ñapep. Ma kwahic dec aô g ambo gawhiñ mac dom, ma gañgô ñawaê bu mac akôm bocdinañ hóc gêlêc ñamata-nga su. Asap nem lêtñ dinañ dôn ñapañ andic ñawaê. Atoc Anötö sa ma atöc iñ, ma asa nem lêtñ hoñ tòm iñ atac whiñ. Ma ñalêtñ dinañ iñ ndê mwasinñ nem mac si-nga, nañ mac atap sa su, nañ oc ti gêtñ ñandô mbasi-nga dom. ¹³Bu Anötö dau ndê ñaclai gêm gwelenñ yêc mac nem ñalôm, tu bu kôm mac atac tec lêtñ bocke nañ so iñ ndê atac whiñ. Ma ñaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêtñ añkuc iñ ndê atac whiñ. ¹⁴Gêtñ hoñ nañ mac bu akôm, nañ ayob daôm bu atucdiñ me aseñ daôm pi dom. ¹⁵Ma ñalêtñ dinañ mac oc ambo ti nem ñalôm ñawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awhê ma ñgac, ma ambo nom ambo lau sac nañ si lêtñ dañ solop dom, nañ ñalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eñ andic ñawaê, bu ambo lau dau ñalôm atôm ya ñawê nañ pô gameñ têtñ ôbwêc. ¹⁶Ma ñalêtñ dinañ oc nem lau dau sa tu bu sêñyalê yom ñandô nañ tóc señ dandöc tañli-nga asê, nañ mac asap dôn ambo. Ma tu dinañ-nga gwelenñ nañ gakôm yêc mac-nga oc ñandô mbasi dom, ma têtñ ndoc Kilisi mbu meñ, nañ mac oc ati aneñ ñahu wapo dauñ sa-nga. ¹⁷⁻¹⁸Gwelenñ ti sakiñ nañ ti mac nem akêtñ whiñ ña-ñandô, nañ gitôm da ñayham nañ mac akêtñ têtñ Anötö. Ma lau Rom-nga bu sêkic yom bu sêkêc aneñ dac siñ, dec oc tòm da dañ tiyham nañ sêkêc sac mac nem da dau ñahô. Tigeñ aô neñ atac ñayham tu mac-nga oc pacndê dom, aô oc wambo ti atac ñayham eñ. Ma mac bocdinañ, ambo ti nem atac ñayham awhiñ aô.

Pol bu êñkiñ Timoti têtñ Pilipai ndi

¹⁹Pômdau Yisu bu lic ñayham, dec gakêtñ batañ bu ñasawa sauñ aô oc wañkiñ Timoti têtñ mac loc. Aô atac whiñ bu wañgô ñawaê pi mac, oc kôm aneñ ñalôm tigahô. ²⁰Aô bu wañkiñ iñ, ñahu bu ñamalac dañ tòm iñ mbo dom, nañ kêtñ ndê ñalôm sambuc tu nem yaom mac-nga. ²¹Bu lau daêsam gauc gêm Yisu Kilisi ndê gwelenñ hóc gêlêc dom, magoc gauc

gêm dau si gêŋ hóc gêlêc su. ²²Magoc Timoti ndê lêŋ ti sakiŋ ŋa-ŋandô ŋayham mac alic su, ma aŋyalê bu iŋ gêm akiŋ aô gitôm iŋ dau damba, tu puc gwelenj ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ. ²³Bocdinaŋ têŋ ndoc aô bu walic seŋ bocke ŋac oc sêkôm têŋ aô, naŋ aô gauc gêm bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc ŋagahô. ²⁴Ma aô gakêŋ whiŋ bu Pômdau dau oc nem aô sa, ma ŋasawa sauŋ aô dauŋ oc watêŋ mac waloc bocdinaŋ.

Pol sôm bu êŋkiŋ Epaprodaitas têŋ ŋac ndi

²⁵Muŋ-ŋga mac aŋgô bu aô gandöc ti ŋawapac, dec aŋkiŋ Epaprodaitas bu nem aô sa. Iŋ gêm gwelenj whiŋ aô gitôm aneŋ asidôwa ŋandô, ma kalhac gitôm ŋgac siŋ-ŋga ŋayham tu kôm gwelenj ŋawaê ŋayham-ŋga. Kwahic dec aô gauc gêm tidôŋ bu waŋkiŋ iŋ mbu têŋ mac loc ŋagahô. ²⁶Iŋ tac whiŋ ŋandô bu lic mac hoŋ tiyham, ma iŋ kêyalê bu mac aŋgô ŋawaê pi iŋ ndê gêmbac, dec kôm iŋ ŋalôm ŋawapac tu mac-ŋga. ²⁷Bu gêmbac dau kôm iŋ yham dom, kêpiŋ bu iŋ mbac ndu. Tigeŋ Anötö tawalô iŋ ma kôm iŋ ŋayham sa. Ma Anötö tawalô aô bocdinaŋ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aô siŋ, dec oc kêŋ ŋawapac atu daŋ tiyham têŋ aô. ²⁸Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ ŋalôm kac aô bu waŋkiŋ iŋ mbu têŋ mac loc, ma mac oc atac ŋayham bu alic iŋ tiyham, ma aneŋ ŋalôm ŋawapac oc tighô bocdinaŋ. ²⁹Tu Pômdau-ŋga dec akôc iŋ sa ti atac ŋayham atu têŋ ndoc iŋ hóc asê mac. Aô wasôm têŋ mac bu atoc iŋ ma lau naŋ sêtôm iŋ, naŋ sa ŋapep. ³⁰Bu iŋ kêŋ dau sambuc ma töc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gwelenj-ŋga. Bu iŋ gêm akiŋ aô gêm mac hoŋ aŋôm, e kêpiŋ bu iŋ mbac ndu.

Ŋahu andô dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga

3 ¹A neŋ asidôwai, aô bu wasôm yom ŋatô têŋ mac whiŋ bocdec bu. Ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ tu mac ati Pômdau ndê lau-ŋga. Yom naŋ kwahic dec aô bu wato, naŋ gato kaiŋ tigeŋ têŋ mac muŋ su, magoc aô galic ŋayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dôŋ bu yom tasanj kôm mac nem akêŋ whiŋ tisac dom. ²Ayob daôm ŋapep têŋ lau sac naŋ sêkac mac bu asôc †pwac sêsê launŋac ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋapu. Ŋac sêtôm giam pôm ma atac whiŋ bu sêkôm mac nem ŋamlic tisac ŋambwa. ³Ŋac gauc gêm bu pwac sêsê ŋamlic-ŋga dinaŋ kôm ŋac sêti Anötö ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinaŋ ŋa-ŋahu andô hêganôŋ yac lau naŋ tam akiŋ Anötö tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac. Yac neŋ ŋahu dapo dauŋ sa-ŋga sip gêŋ naŋ ŋamalac ŋambwa sêkôm têŋ yac ŋamlic, naŋ dom, magoc sip gwelenj naŋ Yisu Kilisi kôm yêc yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Kilisi tigeŋ ti Pol ndê ŋahu po dau sa-ŋga

⁴Lau ŋatô gauc gêm bu Anötö oc kôc ŋac sa tu gêŋ ŋamlic-ŋga. Oc tôm bu wapo dauŋ sa pi gêŋ kaiŋ dinaŋ whiŋ, ma aô bu wakôm dec aneŋ

ņahu wapo dauņ sa-ņga hōc gēlēc lau hoņ si su. ⁵Bu sēsē aneņ ņamlic ņatō su tēņ aneņ bēc ti-8-ņga kēkuc lau Israel-ņga si pwac. Aō Israel si daņ, naņ gasa akēņ Benjamin ndē toņ. Aō kayalē abanņ si yom Hibru ti gēbōm hoņ. Aō kakuc lau Palēsai si lēņ sēsōc Moses ndē yomsu hoņ ņapu-ņga. ⁶Aō gakēņ dauņ sambuc tu gēņ bocke naņ gakōm, tōm naņ muņ-ņga gakēņ kisa lau sēkēņ whiņ Yisu-ņga ti neņ ņalōm sambuc. Ma yēc ņamalac aņgō-ņga aō gatōm ņgac gitēņ tu kakuc Moses ndē yomsu hoņ ņapep-ņga.

⁷Muņ-ņga aō gapo dauņ sa ma gauc gēm bu Anötō oc kōc aō sa tu gēņ dinaņ-ņga, tigeņ kwahic dec aō kayalē Kilisi, dec taņkwē gēņ dinaņ ņadaņ bu nem aō sa tiyham lec dom. ⁸Yomandō. Kwahic dec aō gatap mwasiņ atu andō sa, tu kayalē Yisu Kilisi-ņga, ma tu aneņ Pōmdau iņ-ņga. Ma aō taņkwē iņ tigeņ bu nem aō sa. Tu dinaņ-ņga dec galic gēņ ņatō hoņ gitōm gēņ ņambwa ma gēņ ņagolop, ma gahu siņ su tu bu Kilisi tigeņ ti aneņ ņahu gapo dauņ sa-ņga. ⁹Aō bu wasap Kilisi tawasē dōņ ņaņga, ņahu bu Anötō kōc aō sa ma gēlic aō gitōm ņgac gitēņ tu gakēņ whiņ Kilisi-ņga, ma tu kakuc lēņ yomsu-ņga dom. Yomandō. Anötō kēmwasiņ aō ņambwa, dec sam aō bu ņgac gitēņ tu gakēņ whiņ Kilisi-ņga. ¹⁰Aō tac whiņ bu waņyalē Kilisi ti Anötō ndē ņaclai atu, naņ uņ Kilisi sa akēņ lau batē-ņga. Ma waņkuc iņ ndē lēņ hōc ņandē ti mbac ndu-ņga. ¹¹Ma aō gakēņ batanņ bu oc waņkuc iņ ndē lēņ tisa akēņ lau batē-ņga bocdinaņ.

Pol yēm dau su ņandō tu bu ēņkuc Kilisi-ņga

¹²ņalēņ dinaņ aō tac whiņ ndu andō bu waņyalē Kilisi ti waņkuc iņ-ņga, tigeņ aō wasōm bu aō gac dabiņ neņ lēņ hoņ tu waņkuc iņ-ņga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kōc aō dōņ ma gēm aō k wi tu bu wati iņ ndē, ma tu dinaņ-ņga dec aō gayēm dauņ su tu bu waņyalē ti waņkuc iņ ņapep eņ, gakōm gitōm ņgac naņ kēti ņaņga bu tap iņ ndē ņaōli sa. ¹³Asidōwai, aō kayalē bu aō gac dabiņ lēņ dau su dom. Magoc aō gakōm gēņ tigeņ bocdec bu, aō waņlhiņ gēņ naņ yēc aō dōmwēņ-mbu naņ siņ, ma wakōm ņaņga bu wakōc gēņ naņ yēc aō aņōņ ndō-ņga, ¹⁴gitōm ņgac naņ kēti ņaņga ma gēm neneņ bu hōc asē batiņ pacndē-ņga ma tap ndē ņaōli sa. Ma ņaōli naņ aō gayēm dauņ su bu wakōc, ma Anötō kēgalēm aō sa ma piņ aō dōņ gam damiņ Yisu Kilisi tu bu watap sa-ņga, naņ mwasiņ dandōc taņli yēc undambē-ņga.

Dasa neņ lēņ bambaliņ dom

¹⁵Yac lau naņ dati gwalam akwa dakēņ whiņ-ņga, naņ taņkuc gauc tigeņ dinaņ dandic ņawaē. Ma mac bu gauc nem yom ņatō so aneņ, naņ Anötō oc tōc tiawē tēņ mac. ¹⁶Magoc lēņ naņ Anötō tōc tēņ yac lau dakēņ whiņ-ņga su, naņ dasa dandic ņawaē. ¹⁷O asidōwai. Aneņ lēņ ti mac hoņ

nem dôhôn ankcuc-nga. Ma tamtiņ lau naņ sêņkcuc aô neņ lêņ, ma ankcuc ñac bocdinaņ. ¹⁸Aô gasôm yom dinaņ, ñahu bu lau daêsam sêsa si lêņ bambaliņ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêņ ñambwa, ma sêtôm ñacyo yom ñandô-nga. Aô gasôm yom dau têt mac têt ñatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti taņsulu eņ. ¹⁹Lau kain dinaņ sic waê bu sêniņa. ñac gauc gêm gêņ nom-nga gitôm gêņ daneņ ti danôm-nga kêlêc, ma bocdinaņ dec gêņ dau ti ñac si pômdau. Magoc gêņ naņ sêlic bu ñayham ma sêtoc dau sa pi, naņ dalic bu gêņ mayañ-nga. ²⁰Yac neņ malaņ ñandô yêc undambê. Ma yac dakêņ bataņ ti dahôn yac neņ †ñgac Nem Yac Si-nga bu mbu akêņ undambê meņ, naņ Pômdau Yisu Kilisi dau. ²¹Iņ kôc ñaclai atu gitôm bu kêņ gêņ hoņ sêsôc iņ ndê gôliņ ñapu, ma iņ oc nem yac neņ ñamlic waêmba kwi ti ñamlic wakuc ma ti ñawasi atu, ña ñaclai tigeņ dinaņ.

Pol gêm la lau Pilipai

4 ¹Tu dinaņ-nga dec aneņ asidôwai, aô wasôm têt mac bu alhac ñaņga ti asap nem akêņ whiņ Pômdau dôņ. Aô atac whiņ mac ndu andô, ma gakêņ bataņ bu walic mac tiyham. Aneņ gwelêņ ña-ñaôli ñayham ti neņ atac ñayham ñahu, naņ mac daôm.

²Aô gaņgô bu mac nem awhê lu, naņ Yuodia lu Sintike sêseņ dau. Aô bu wasôm têt iņlu bu sêmasaņ yom naņ yêc iņlu ñasawa, ma sêmbo ti si ñalôm tigeņ tu iņlu sêkêņ whiņ Pômdau-nga. ³Ma aneņ silip ñayham Sisigus,^a aô bu wandac am bu nem awhê lu dinaņ sa, ñahu bu muņ-nga iņlu sem gwelêņ tu sêpuc ñawaê ñayham dôņ-nga sêwhiņ aô ma Klemen ti aneņ asidôwai ñatô, naņ si ñaê hoņ yêc Anötö ndê Buku Taņli-nga.

⁴Tu mac ati Pômdau ndê lau-nga dec wasôm têt mac bu ambo ti atac ñayham ñapaņ. Aô wasôm tiyham bu ambo ti atac ñayham ñapaņ. ⁵Asap lêt malô dôņ tu bu lau hoņ sêņyalê bu yac lau dakêņ whiņ-nga neņ mêtê dau dinaņ. Gauc nem bu ndoc kêpiņ bu Pômdau mbu meņ.

⁶Ahêgo daôm tu gêņ daņ-nga dom. ñawapac bocke naņ tap mac sa, naņ atôc têt Anötö sip nem mbec ñalôm, ma andac iņ bu nem mac sa. Ma anem danģe iņ tu gêņ hoņ-nga. ⁷Ma Anötö ndê yom malô oc nem mac lau naņ iņ piņ mac dôņ am damiņ Yisu Kilisi, naņ ahuc, ma nem gôliņ mac nem gauc ti ñalôm. Bu Anötö ndê yom malô iņ gêņ atu andô, hóc gêlêc ñamalac hoņ si gauc.

⁸O aneņ asidôwai. Aô wasôm yom daņ tiyham. Yom bocke naņ yomandô, ma gêņ bocke naņ gêņ tiwaê ma gêņ solop ma ñawasi, gêņ naņ

^a 4:3 Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'ñamalac naņ kôm gwelêņ whiņ ndê silip.' Lau ñatô gauc gêm bu yom dau iņ ñgac Pilipai-nga daņ ndê ñaê, ma lau ñatô gauc gêm bu iņ ñaê dom, magoc Pol to yom dau hêganôn ñamalac daņ naņ kôm gwelêņ whiņ iņ.

gic lau hoŋ tandô ŋayham, ma gêŋ ŋayham datoc sa-ŋga, ma mêtê ti yom ma gauc hoŋ naŋ gitêŋ eŋ, naŋ wasôm têtŋ mac bu gauc nem lhac nem gauc ŋapaŋ. ⁹L êŋ ti sakiŋ bocke naŋ aô kadôhônŋ ti gac dulu têtŋ mac, me mac ŋŋô y êc aô me alic aô gakôm, naŋ akôm andic ŋawaê. Ma Yom Malô ŋadau Anötö dau oc mbo whiŋ mac.

Pol gêm danŋe lau Pilipai

¹⁰Muŋ-ŋga mac am aô sa, magoc ŋasawa lê e meŋ têtŋ kwahic dec, mac atap seŋ danŋ sa tu anem aô sa tiyham-ŋga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aô ma aŋkiŋ gêŋ tu anem aô sa-ŋga, ma gêŋ dinaŋ kôm aô atac ŋayham atu, ma kapiŋ Pômdau tu mac am aô sa-ŋga. ¹¹⁻¹²Aô gato yom dinaŋ tu gapônda dauŋ-ŋga dom. Mba. Aô kayalê têm gapônda dauŋ-ŋga, ma kayalê têm gandöc mwasinŋ ŋalôm-ŋga. Aô bu neŋ gêŋ mba ma gêŋ yô aô, me bu neŋ gêŋ daêsam ma waneŋ hóc aô dôŋ, tigeŋ wahêgo dauŋ dom. ŋahu bu aô kadôhônŋ dauŋ su bu ŋayham me sac bocke bu tap aô sa, naŋ aô oc wambo ti atac ŋayham eŋ. ¹³Kilisi kêtŋ ŋaclai têtŋ aô bu wakôm gêŋ hoŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aô gatôm bu wambo ti atac ŋayham eŋ.

¹⁴Bocdinaŋ, aô bu wapônda dauŋ, dec wambo ti atac ŋayham eŋ, magoc mac akôm mêtê ŋayham ma gauc gêm aneŋ ŋawapac dec aŋkiŋ gêŋ tu anem aô sa-ŋga. ¹⁵⁻¹⁶Mac lau Pilipai-ŋga aŋyalê su bu têtŋ ndoc mac ŋŋô ŋawaê ŋayham tiwakuc, ma aô galom malac atu Tesalonika, naŋ mac aŋkiŋ gêŋ tu anem aô sa-ŋga têm ŋatô. Ma têtŋ têm naŋ gahu mac nem gameŋ Masedonia-ŋga siŋ, naŋ gôlôwac dabuŋ malac ŋatô-ŋga sêkêŋ gêŋ danŋ tu sênem aô sa-ŋga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷Aô tac whiŋ bu mac asap nem mêtê akêŋ gêŋ-ŋga dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Aô gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêŋ gêŋ têtŋ aô-ŋga lec dom, magoc aô kayalê bu mac bu asap nem lêŋ amwasinŋ aô ma lau ŋatô-ŋga dôŋ, dec lêŋ dau oc êmwasinŋ mac hóc gêlêc su ô. ¹⁸Kwahic dec aô gapônda gêŋ danŋ dom. Gêŋ naŋ mac aŋkiŋ têtŋ aô ma Epaprodaitas kêtŋ têtŋ aô gêm mac aŋôm, naŋ daêsam ŋandô dec gêm aô sa kêlêc. Gêŋ dau gitôm da ŋamalu ŋayham naŋ Anötö tac whiŋ, ma gic iŋ tandô ŋayham. ¹⁹Anötö, naŋ yob aô ŋapaŋ, iŋ Mwasinŋ ti ŋawasi atu ŋadau, ma Yisu Kilisi ti ŋahu datap iŋ ndê mwasinŋ atu sa-ŋga. Ma aô kayalê bu gêŋ bocke naŋ mac apônda, naŋ yêc iŋ ndê mwasinŋ atu ŋalôm, ma iŋ oc kêtŋ têtŋ mac. ²⁰Bocdinaŋ dapo Damaŋ Anötö ndê waê sa tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

Pol gic bata iŋ ndê bapia

²¹Akêŋ aneŋ acsalô têtŋ lau dabuŋ hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ aô, naŋ sêkêŋ si acsalô têtŋ mac bocdinaŋ. ²²Ma Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbo malac dindec, naŋ boc-dinaŋ. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sem gwelerŋ sêmbo Sisa ndê andu, naŋ gauc gêm mac hóc gêlêc.

²³Mwasinŋ akêŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôŋ.